

ЗНАЧЕННЯ МИТНИХ ІНСТИТУЦІЙ У ФОРМУВАННІ МИТНОГО ПРОСТОРУ УКРАЇНИ

Значення митних органів в сучасному світі зростає з кожним роком, вони стають вагомим інструментом у боротьбі з тероризмом та торгівлею наркотиками, реалізують митну політику та захищають національні інтереси держави. У внутрішньодержавному механізмі митні органи залишаються форпостом сучасної незалежної економічно розвиненої держави та набувають нові функціональні якості в контексті Рамкових стандартів безпеки, зміни пріоритетів в діяльності на підставі принципів сервісної служби.

Ці аспекти звертають на себе увагу видатних науковців, політиків практиків. Вирішення багатьох завдань, що покладені на митні органи та їх вдалої реалізації необхідно шукати у фундаментальному науковому підґрунті, визначенні митних органів як учасників митних правовідносин, аналізу їх сучасного правового становища.

Загальні питання правового положення органів виконавчої влади досліджували В. Б. Авер'янов, О. Д. Крупчан, В. Г. Коліушко, Д. М. Лук'янець, О. Ю. Янчук та інші видатні вчені. Проблеми правового положення митних органів були предметом досліджень Є. С. Дмитренко, Є. В. Додіна, О. О. Зотенко, Д. В. Приймаченко, О. П. Федотова, В. К. Шкарупи та інших видатних науковців. Проте, ці роботи торкаються окремих аспектів теми митних органів як учасників митних правовідносин.

Зі вступом у чинність 1 червня 2012 року нової редакції Митного кодексу України формується нова законодавча і правова база, що регулює митні відносини. Суттєво змінюються пріоритети в завданнях митних органів. Так, призначенням митної служби України стає створення сприятливих умов для розвитку зовнішньоекономічної діяльності, забезпечення безпеки суспільства, захист митних інтересів України.

Такі трансформаційні процеси впливають на мету, функції, завдання митних органів, змінюють зміст митних правовідносин суб'єктом яких є митний орган, вимагають оновлення правового статусу митних органів, а це потребує проведення наукових досліджень теоретичних питань визначення та надання характеристики митних органів як учасників митних правовідносин.

Аналізуючи суб'єктів митного права та розділяючи їх на групи за наявністю владних повноважень, митні органи слід відносити до суб'єктів митних правовідносин, що наділені владними повноваженнями. Митні органи є учасниками правовідносин, що виникають відповідно до митно-правових норм і на підставі юридичних фактів, які пов'язані із переміщенням товарів та транспортних засобів через митний кордон України, учасники яких наділені суб'єктивними правами та несуть юридичні обов'язки. Специфіка митних правовідносин безпосередньо пов'язана з суб'єктивним складом митних

правовідносин. Так, суб'єктивний склад митних правовідносин передбачає обов'язковий вступ у митні правовідносини митного органу – спеціального суб'єкта митного права.

Новацією редакції Митного кодексу України 2012 року є віднесення митних постів до митних органів України (які у редакції Митного кодексу України 2002 року були визначені лише як структурні підрозділи митниць).

Відповідно до статті 547 Митного кодексу України, митний пост є митним органом, який входить до складу митниці як відокремлений структурний підрозділ і в зоні своєї діяльності забезпечує виконання завдань, покладених на митну службу України. У зв'язку з цим, потребує дослідження та обґрунтування компетенції митниці та митного поста, визначення правового статусу цих митних органів у підзаконних нормативних актах.

Основною ознакою, що визначає спеціальний статус митних органів як суб'єктів митних правовідносин є наявність державно-владних повноважень у галузі митної справи.

Здійснення аналізу правового положення кожного з учасників суб'єктного складу митних правовідносин необхідно проводити окремо, так як обсяг компетенції, складові елементи правового статусу, правове регулювання діяльності та правове закріплення повноважень кожного митного органу є різними, що потребує проведення окремих наукових досліджень.

Таким чином, митні органи України – це державні органи, основним призначенням яких є сприяння реалізації громадянами та суб'єктами господарювання свого права на переміщення товарів, предметів, транспортних засобів через митний кордон, організація контролю за дотриманням суб'єктами переміщення митного законодавства, застосування заходів реалізації митної політики та створення сприятливих умов для розвитку зовнішньоекономічної діяльності, забезпечення безпеки суспільства та захисту митних інтересів України.

Митні органи є суб'єктами митних правовідносин зі спеціальним статусом, що обумовлений владною природою та специфікою правовідносин у галузі митної справи.

Дослідження теми митних органів як учасників митних правовідносин має важливе значення для з'ясування правової природи митних правовідносин, аналізу відповідності функціональної складової митних органів правовому закріпленню компетенції митних органів та їх правовому статусу.